

หยุดก่อน

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺสฺสโต

ถาม-ตอบ ปัญหารธรรม วันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๙

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองขวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ถาม : ข้อ ๓๑๓๕. เรื่อง “รบกวนสอบถามหลวงพ่ोज้าคะ”

กราบนมัสการหลวงพ่ोज้าที่เคารพอย่างสูง ขอรบกวนหลวงพ่ोज้าสอบถามเจ้าคะ ที่ถามมา คราวที่แล้ว ที่พุทโธจับแล้วพุ่งลงไปเห็นความสว่าง เพิ่งเข้าใจว่าเป็นการส่งออกเจ้าคะ ขอ สอบถามหลวงพ่ोज้าเพิ่มเติมเจ้าคะ

หนูนั่งสมาธิ ลมหายใจเข้าพุท หายใจออกโธ แล้วเห็นว่ามีสิ่งหนึ่งตั้งอยู่บนฐาน ไม่แน่ใจ ว่าเป็นจิตหรืออะไร พอมันเคลื่อนไปตั้งอยู่บนฐาน เหมือนลือกที่ของมัน แล้วเกิดความสบายใจ เย็นใจ เหมือนตอนจิตสงบขึ้นแล้วเจ้าคะ แล้วพอมันเคลื่อนออก ความสบายใจหายไป หนูปุทโธ จับมันเลื่อนเข้ามาในฐานตรงจุดเดิม จิตสบายและเย็นอีกครั้ง ที่นั่นมันหลุดแล้วหนูปุทโธ คิดอย่างอื่น ทั้งสองก็หายไป พอมีสติอีกครั้ง จับพุทโธ ปรากฏเป็นสิ่งที่มันเคลื่อนมาบนฐานอีกครั้ง แบบนี้คือ การเห็นจิต ถือว่าเดินทางปัญญาหรือเปล่าเจ้าคะ หรือว่าเป็นการส่งออก หนูเลยลองเอามา เทียบกันเจ้าคะ

ที่ผ่านมาตอนที่เราคิดเรื่องอื่นๆ ไม่พุทโธ ความพลอดคิดเรื่องอื่นนั้นเป็นเหมือนความหลง เข้ามาครอบงำ แต่เมื่อเราพุทโธแล้วเกิดความสงบเย็นจิตเย็นใจขึ้นมาในบางครั้ง ก็เหมือนตอนที่ สิ่งนั้นเคลื่อนเข้ามาตั้งอยู่บนฐานที่อยู่บนที่ของมัน เทียบแบบนี้ถูกไหมเจ้าคะ

ปัญหาคือหนูไม่รู้จะเดินทางปัญญาอย่างไรเจ้าคะ มันยังงงๆ อยู่ รู้แค่จะต้องพุทโธให้ สงบให้เกิดกำลังขึ้นมา ตอนนี้นั่งพุทโธที่มีความสุขก็ดูเหมือนสุขที่ไม่มีอะไร แต่หนูว่ามันต้อง รู้จักตัวเองให้มากกว่านี้เจ้าคะ น้อมกราบหลวงพ่ोज้าอย่างสูง

ตอบ : อันนี้เริ่มต้นการปฏิบัตินะ เวลาปฏิบัติขึ้นมาเห็นอาการต่างๆ นั้นนะมันออก รับรู้ทั้งสิ้น มันส่งออกทั้งนั้นนะ ทีนี้มันส่งออก มันส่งออกแล้ว เวลาครูบาอาจารย์ที่ฝึกหัดปฏิบัติ หลวงปู่มั่นท่านถามว่า “จิตเป็นอย่างไร”

“จิตเป็นอย่างไร” ตอนนี้อันนี้ จิตมันรู้มันเห็น จิตมันเห็นอาการต่างๆ แล้วมันหลง ระวังไปไง แต่คำถามเขาบอกว่า “เพิ่งเข้าใจว่าเป็นการส่งออก”

“เพิ่งเข้าใจ” ถ้าเพิ่งเข้าใจว่าเป็นการส่งออก สิ่งที่ว่ามันหลุดลงไป ไปรู้ไปเห็น แล้วมีความ สว่าง มันเป็นการส่งออก แล้วนี่มันลึกลับ จิตเห็นอาการแล้วมันลึกลับไว้แล้วมันร่วมเย็น แล้วนี่มันคือ อะไรละ

มันอันเดียวกันหมดเลย

สิ่งที่เราเคยทำมาแล้ว เราเพิ่งเข้าใจว่ามันส่งออก แล้วที่มันไปลึกลับมันอะไร

มันก็คือการส่งออกไง ออกไปรู้อาการไง อาการที่มันสร้างขึ้นมานะ

ฉะนั้น เวลาครูบาอาจารย์ของเราจะ หายใจเข้านี้กพุทธ หายใจออกนี้กโธ ให้มันจิตสงบ เราเน้นทุกวัน “สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี สุขอื่นใดที่จิตมันเข้าไปพักเป็นสัมมาสมาธิไม่มี”

แต่นี่มันมีกำลัง เพราะมันพุทโธๆ แล้วมันเลื่อนไปไง มันออกรับรู้ไป ออกรับรู้ เราก็เห็น อาการออกรับรู้ นั่นคือการฝึกหัดใช้ปัญญา

ยัง

สมถกรรมฐาน วิปัสสนากรรมฐาน ถ้าสมถกรรมฐาน ถ้าจิตสงบแล้วยกขึ้นสู่วิปัสสนา เห็นสติปัญญา ๔ ตามความเป็นจริง

อันนี้มันไม่ได้เห็นสติปัญญา ๔ ตามความเป็นจริงไง มันเห็นสติปัญญา ๔ เห็นกาย เห็น อาการของจิต เห็นความรู้โดยกิเลสมันหลอกไป นี่กิเลสมันหลอก แล้วหลอกอยู่อย่างนี้

แล้วถ้าไปที่สำนักอื่นนะ เป็นที่ปฏิบัตินะ อาจารย์จะรับรองลูกศิษย์เลย “ไอ้โฮ! เห็นอย่าง นี้มันใช่ เห็นอย่างนี้มันใช่” เพราะอะไร เพราะเขาเห็นอย่างนี้เหมือนกันไง เขาเห็นอย่างนี้ เขาทำได้

แค่นี้ไง เขาเห็นอย่างนี้ เขารู้ได้แค่นี้ ที่ว่าโลกียปัญญาฯ นี่เรื่องโลกๆ ไร เรื่องโลกๆ คือจิตใจ เรื่องโลกๆ คือความรู้สึกของเราไง นี่เรื่องโลกๆ

แต่ถ้าหายใจเข้านี่พุท หายใจออกนี่โธ พุทโธไปเรื่อยๆ มันจะไปรู้อะไร บอกไม่เอา ไม่รู้ไม่ต้องการ แล้วพุทโธไปเรื่อยๆ พุทโธไปเรื่อยๆ

แล้วพุทโธไปเรื่อยๆ มันก็เครียดนะสิ

ถ้าคนที่เครียดนะ เครียดเพราะว่าอะไร เพราะมันเครียด มันจินตนาการ มันอยากได้ออยากดี อยากรู้อยากเห็น แล้วเห็นมันเครียดมาก แต่ไอ้เนี่ยมันเป็นจิตนิสัย เพราะพุทโธไปแล้วมันจะเห็น มันจะออก

บุญและบาปของดวงจิตแต่ละดวงไม่เหมือนกันและไม่เท่ากัน

จิตของบางคน จิตที่คึกคึกที่คะนองนะ เวลามันทำความสงบแล้วมันจะออกรู้ แล้วต้องมีครูบาอาจารย์ที่ดึงามรั้งให้ได้ ดึงเข้ามา รั้งคือตั้งสติไว้ ระวังเข้ามา ดึงกลับมาได้

เราพูดบ่อยมาก บุญเพนิวาสนาสุสติญาณ จุตูปปาตญาณขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เจ้าชายสิทธัตถะ เวลาอดีตชาติ ระวังถึงอดีตชาติได้ ดึงกลับมา รั้งกลับมา ไปอนาคต ใจ จุตูปปาตญาณ รั้งกลับมา อาสวัชยญาณ มรรค ๘ ทำลายอวิชชา

โยมที่เป็น เห็นไหม ตั้งแต่พอจิตมันหลุดไปมันสว่างโพล่งมีความสุขมาก แล้วเพิ่งยอมรับว่านี่มันการส่งออก แล้วที่จิตมันเข้าไปบนฐานแล้วมันล็อกอยู่มันเป็นอะไรล่ะ

มันก็เหมือนกันนะ อาการเดียวกัน สมุฏฐานของโรคอันเดียวกัน ส่งออกเหมือนกัน

แล้วถ้าพุทโธๆ ไม่ส่งออกล่ะ

ไม่ส่งออกถึงเป็นตัวมันไป ถ้าไม่ส่งออกก็เป็นสัมมาสมาธิไป ถ้าไม่ส่งออกก็มีสติรู้เท่าทันตนเองไป แล้วตนเองตั้งมันให้ได้ไป ถ้าจิตตั้งมัน จิตที่มันเป็นสัมมาสมาธิมันถึงจะมีกำลังไป

แต่ไอ้เนี่ยก็เพราะมันมีกำลัง เพราะจิตมันคึกคะนอง จิตมันมีกำลังมันถึงออกรู้ไป ถ้าออกรู้มันก็เป็นการส่งออกไป

แต่ถ้าจิตสงบแล้วนอนไปเห็นสติปัฏฐาน ๔ เป็นการส่งออกไหม

นี่ไง ขณิกสมาธิ อุปจาระ อุปจาระคือจิตมีวงรอบ จิตที่เป็นอิสระจากกิเลส จากสมุทัย จากต้นหาความทะยานอยาก ถ้ามันเป็นสัมมาทิฐิ เวลามันไปเห็นนะ มันไม่บวkdด้วยกิเลส มันไม่บวkdด้วยการให้คะแนนตัวเอง มันไม่บวkdด้วยความชอบและความชัง ถ้ามันเป็นธรรมได้ นี่ไง มัชฌิมาปฏิปทาใจ

ฉะนั้น ให้พุทโธไปเรื่อยๆ พุทโธแล้วตั้งสติไว้ พุทโธโดยที่ไม่ให้มันรู้อะไรเลย มันจะไปรู้ อะไร ถอนกลับมา ดึงกลับมาอยู่ในความรู้ พุทโธๆ ให้ทำอย่างนี้ไปสักพักหนึ่ง แล้วถ้าจิตมันมี กำลัง จิตมันรับรู้แล้ว นั่นถึงจะเป็นข้อเท็จจริง

แต่นี้เป็นความเข้าใจใจ พอจิตมันดีอก มันเห็นอาการ อย่างนี้เป็นจิตเห็นจิตหรือเปล่าคะ อย่างนี้เป็นการเดินทางปัญญาหรือยังคะ

นี่มันหลอกซ้ำหลอกซ้อน หลอก มันหลอกเราทั้งนั้นนะ ทีนี้ถ้ามันหลอกเราแล้วเราก็งงไป แล้วถ้าภาวนาไปแล้วมันตัน มันอึด มันก็จะไปที่เขายกยอปอขึ้นกัน ไปที่อุปาทานหมู่ใจ “ทำอย่างนี้จะได้บรรลุธรรม ทำอย่างนี้จะได้เป็นพระอรหันต์”

อรหันต์โรงพยาบาลศรีธัญญา ไปหันกันอยู่ที่นั่น

พุทโธ พุทโธคือสมถกรรมฐาน ฐานที่ตั้งแห่งการงานคืองานวิปัสสนาของจิต จิตตภาวนา จิตที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ ไม่ใช่ นาย ก. นาย ข. เป็นผู้ภาวนา จิตของสัตว์โลกเป็นสากล จิตของสัตว์โลกเป็นผู้ภาวนา ถ้าผู้ภาวนาแก้จิต จิตแก้จิตใจ

นี่เขาบอก “นี่เป็นการเห็นจิตหรือเปล่าคะ”

เห็นอาการเหมือนเดิม แล้วเราก็ยังเชื่อความเป็นอยู่ของเราใจ แต่ถ้าเรามีสติปัญญา มีสติปัญญาเท่าทัน มันถึงจะเข้าสู่ทางสายกลางในพระพุทศาสนา

แล้วที่ยากยิ่ง หลวงตาพระมหาบัวท่านสอนใจ “การปฏิบัติยากอยู่ ๒ คราว คราวเริ่มต้นกับคราวถึงจะสิ้นกิเลส”

คราวเริ่มต้นจับปลัดจับผลู นี่คราวเริ่มต้น คราวเริ่มต้นยากมาก เพราะเราจะละจากโลกมาเป็นธรรม โลกมันจูงไป ทิฐูฐิมานะความเห็นของเรา ของกิเลสเรามันจูงไป แล้วมันจูงไป คนที่ภาวนาพุทโธๆ เฉยๆ สงบเฉยๆ โดยไม่เห็นอะไรเลยก็เยอะ พุทโธๆ เห็นแสงสว่าง เห็นจิตขึ้นไปฐาน ล็อกฐาน เห็นจิตว่ามันเป็นจิตหรือยัง เห็นหมดนะ นี่พันธุกรรมของจิต จิตมันสร้างอำนาจสนามาไม่เหมือนกัน

เราพุทโธของเรา แล้วไม่ต้องไปออกรู้สิ่งใด ให้มันมั่นคงของมัน แล้วให้มันถูกต้องชอบธรรมของมัน โยมจะเห็นเลยว่าสิ่งที่ทำมาถูกหรือผิด

เรามั่นใจเพราะอะไรรู้ไหม มั่นใจเพราะโยมเขียนมาเองว่า “ไอ้ที่รู้ที่เห็นเป็นการส่งออกเจ้าค่ะ”

ยอมรับใช่ไหม ยอมรับหมายความว่ามีสติปัญญามากขึ้นๆ รู้ว่าตัวเองผิดอะไร แล้วจะทำผิดซ้ำซ้อนต่อไปใช่ไหม จะทำผิดซ้ำซ้อนต่อไปหรือจะทำให้มันถูกต้องชอบธรรม

พุทโธเฉยๆ นี่แหละ อย่าทิ้งผู้รู้ อย่าทิ้งพุทโธ พุทโธๆ จะสร้างจิตให้มันเป็นความมหัศจรรย์กว่านี้อีกหลายเท่า แล้วสร้างความมหัศจรรย์โดยความถูกต้องชอบธรรมด้วย ไม่ใช่ให้กิเลสมันหลอกอย่างนี้ พาไปอย่างนี้ แล้วก็หลงอาการอย่างนี้ นี่คือการส่งออก จบ

ถาม : ข้อ ๓๑๓๖. เรื่อง “จิตเดิมแท้คือความว่าง”

กราบนมัสการหลวงพ่อ โยมมีข้อสงสัยในการเจริญภาวนา เดิมเมื่อหลายปี โยมเจริญภาวนาแนวทางสมาธิบรมปัญญา แล้วดูอสุภกรรมฐานและดูเวทนานุปัสสนาในระดับที่เห็นผู้รู้ในสภาวะขณะที่กายไม่มี และลมหายใจไม่มี เบามากค่ะ ขณะเดียวกันก็รับรู้สภาวะภายนอกภายในได้พร้อมกัน

แต่ด้วยความไม่มีครูบาอาจารย์สอนกรรมฐานแบบสมาธิบรมปัญญา ความคิดเกิดกลัวมีสภาวะที่เป็นพรหมลุ่มพัก ภาวนาแนวนี้ไม่ชำนาญ เลยหันมาอบรมแนวทางปัญญาธิกะที่รู้สึกตัวและรู้การทำงานในขั้นนี้ & เห็นความคิดแต่ไม่เป็นผู้คิด รู้การเกิดดับของนามธรรมในปัจจุบันอารมณ์ (ผู้รู้และผู้ถูกรู้)

โดยครูบาอาจารย์สองสามท่านสอนว่า ในขณะที่เราเป็นผู้รู้ เห็นการเกิดดับของสิ่งที่ถูกรู้ทั้งหลาย ก็ จะเห็นความว่างเป็นพื้นด้วย (ที่เขาเรียกว่า สิ่งที่ไม่ปรากฏ ช่องว่าง สุญญตา วิสังขาร จิตเดิมแท้ ห้วงว่าง นิพพานธาตุ) ให้เห็นด้วย ให้เห็นให้รับรู้บ่อย (เห็นความว่าง) โดยโยมเจริญสติในแนวทางนี้ ๔-๕ เดือน

แล้วบังเอิญพบข้อความในกฎเกิดของพระอาจารย์สงบ พุดถึงจิตเดิมแท้คือกิเลสแท้ๆ ซึ่งเทศน์ในปี ๒๕๔๑ จึงลึกลงสงสัยว่า ที่โยมเห็นห้วงว่าง [อาจเป็นจินตนาการไปเอง] ดูความว่างก็น่าจะผิดหรือเปล่า

อาจารย์สงบอธิบายว่า เป็นการเดินมรรคที่ผิด ถ้าตั้งเป้าหมายผิดว่า จิตเดิมแท้คือความว่างหรือนิพพานธาตุอยู่ตรงนั้น จะเสียเวลาไปชาติหนึ่งเลย เพราะจิตเดิมแท้มันถูกหุ้มห่อด้วยอุปกิเลส กิเลสหยาบ กลาง ละเอียด และจะไม่มีทางเห็นสภาวะความว่างเด็ดขาด

โยมจึงกราบเรียนขอคำชี้แนะจากพระอาจารย์ว่า ควรเจริญมรรคอย่างไรต่อไป

โยมศรัทธาครูบาอาจารย์ทุกสาย เพื่อให้เกิดปัญญาญาณรู้แจ้งเห็นจริงตามที่พุทธองค์ได้สั่งสอนมา และโยมก็ศรัทธาสายหลวงปู่มั่นเป็นทุนเดิม เพราะสายวัดป่าจะมีพระอรหันต์มากมายที่รู้ทางที่ถูกต้องและแน่นอนค่ะ กราบสาธุในความเมตตาด้วยค่ะ

ตอบ : นี่คำถามเนาะ คำถามมันเป็นคำถามที่สารพัดสารพันไปหมด เพราะการปฏิบัติมันมีมากมายมหาศาล ในแนวทางไหนๆ มันมากมาย ถ้ามากมาย เราก็ศึกษาค้นคว้าในการฝึกหัดปฏิบัติเนะ ครูบาอาจารย์ของเรา “ขอให้ฝึกหัดปฏิบัติเถิด” ถ้าฝึกหัดปฏิบัติมันจะฝึกหัดจิตใจของตน แต่ฝึกหัดปฏิบัติไปแล้วจะเอามรรคเอาผลนั้นเป็นอีกเรื่องหนึ่ง

ถ้าฝึกหัดๆ ฝึกหัดให้พ้นจากความเครียด ให้พ้นจากความทุกข์ความยากในชีวิตประจำวัน ให้มันมีความสุขพอสมควร นั่นก็เป็นเครื่องอยู่ แต่จะเอามรรคเอาผลนะ หลวงตาพระมหาบัวท่านบอกว่าปฏิบัติพอเป็นพิธี

ใช้สำนักปฏิบัติๆ ที่ทำพิธีปฏิบัติ นั่นมันเป็นพิธีปฏิบัติ มันเหมือนงานคอนเสิร์ต มันเป็นคนคอนเสิร์ตในพระพุทธศาสนา

หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านอยู่ในป่าองค์เดียว ครูบาอาจารย์ที่ฝึกหัดปฏิบัติมาถ้าเป็นข้อเท็จจริง ท่านจะประพฤติปฏิบัติโดยหัวใจของท่าน ใ้ที่ว่าไปเป็นคนเสีร์ต เป็นพิธีกรรม ไร้สาระมาก

แต่ในเมื่อพระพุทธศาสนาเจริญ กึ่งกลางพระพุทธศาสนา ศาสนาเจริญอีกคนหนึ่ง ครูบาอาจารย์ที่ประพฤติปฏิบัติขึ้นมาจนเป็นที่เชื่อถือของสังคมก็ฝึกหัดปฏิบัติ ก็พยายามจะเผยแพร่พยายามจะเผื่อแผ่กับสังคม สังคมก็ฝึกหัดปฏิบัติในพิธีกรรม

แล้วที่นี้พอพิธีกรรม มันก็เป็นแค่พิธีกรรม แต่เวลาเอาจริงเอาจังขึ้นมา ไปฝึกหัดมาหลายแนวทาง ก็ปฏิบัติไปสิ ก็ตามแต่ความถนัดของตน

แต่เวลาไปเจอเทศน์ในกุฎิล ของพระสงฆ์

“จิตเดิมแท้นี้ผ่องใส จิตเดิมแท้นี้เป็นผู้หมองไปด้วยอุปกิเลส จิตเดิมแท้นี้ผ่องใส จิตเดิมแท้นี้เป็นผู้ข้ามพ้นกิเลส”

เขาบอกว่า จิตผ่องใสคือนิพพาน ใ้ชุ่มก็คือนิพพาน

ฟังแค่นี้ก็รู้แล้วว่าปฏิบัติเป็นหรือไม่เป็น ถ้าปฏิบัติไม่เป็นมันก็เรื่องของเขา ก็เป็นพิธีการปฏิบัติ ก็การปฏิบัติมันเป็นสิ่งดีงามของชาวพุทธ ก็เชิญปฏิบัติกันไป แต่จะเอาเนื้อหาสาระ ไม่มีไม่มีหรอก

ถ้ามีล่ะ

มีคือจะมีความสุข มีสติสัมปชัญญะสมบูรณ์ ชาวพุทธที่เรียบง่าย เรื่องเรียบง่ายเป็นเรื่องปกติธรรมดา จิตสงบเป็นเรื่องจิตเป็นปกติเป็นธรรมดา ไม่เจอไปด้วยอารมณ์ความรู้สึกนึกคิดความโลภ ความโกรธ ความหลง ยกขึ้นสู่วิถีสัจธรรมมันจะเกิดภาวนามยปัญญา ปัญญาเกิดจากมรรคจากผล ไม่ใช่ปัญญาที่ว่าเป็นสัญญา เป็นการเปรียบเทียบ เป็นการยึดเยียดให้ เป็นอุปาทานหมู่ “ถ้าคิดอย่างนี้จะเป็นธรรม”

“ถ้าคิดอย่างนี้เป็นธรรม”...กิเลสเหมือนกันหรือ

กิเลสของแต่ละคนไม่เท่ากันทั้งนั้นนะ กิเลสใครกิเลสมัน บ้างจัดตั้ง สันติภูมิโก เธอต่างหากเป็นผู้ที่ปฏิบัติ แล้วครูบาอาจารย์ที่เป็นธรรมท่านก็ชี้เข้ามาที่ใจของเธอนั้นแหละ แล้วใจของเธอ เธอก็ทำตามข้อเท็จจริงของเธอ เจ็บปวดตรงไหนก็ละตรงนั้น ทุกข์ที่ไหนก็แก้ที่ทุกข์ตรงนั้น มันก็เป็นสัจจะเป็นความจริงไง ถ้าเป็นสัจจะเป็นความจริง มันจะเข้าสู่ทางสายกลางในพระพุทธศาสนาไง บุคคล ๔ คู่ คู่ที่ ๑ คู่ที่ ๒ คู่ที่ ๓ คู่ที่ ๔ ถูกหรือผิด

หลวงตาพระมหาบัวท่านไปหาหลวงปู่แหวนไง ท่านถามครั้งแรกเลย ชั้นที่ ๑ คู่ที่ ๑ หลวงปู่แหวนตอบชัดเจน ท่านถามเข้าไปเลย ด้วะ! เข้าไป หลวงปู่แหวนเต็มที่แล้ว

“มหา มีสิ่งใดที่ผิด มหาแก้มา”

หลวงตาบอกว่า “ผมไม่มีสิ่งใดคัดค้านครับ แต่ผมต้องการปรารภนาฟังธรรมอย่างนี้ครับ”

ถ้าเป็นจริงไง ถ้าเป็นข้อเท็จจริงมันอันเดียวกัน นี่เรื่องอริยสัจไง

ฉะนั้น เวลาคำถามมันมากมายมหาศาล เพราะว่ามันจะพูดถึงแนวทางปฏิบัติต่างๆ แล้วเราก็ต้องไปอธิบายลบล้างกันไปหมด แล้วมันเป็นกรรมของสัตว์

แต่ถ้าไปเจอในกุฎเกิด พระสงฆ์เทศน์ จิตเดิมแท้มีดวงใส จิตเดิมแท้เป็นกิเลสแท้ๆ แสงสว่างผ่องใส นั่นแหละกิเลสทั้งนั้นนะ

แต่คนที่ปฏิบัติไป ไปเห็นแสงสว่าง เห็นอะไร ไ้อ้โฮ! ปลื้มใจดีใจ ตายอยู่นั้นหมดนะ ตายไปด้วยความหลงใหล ว่าปฏิบัติแล้วได้ผล ปฏิบัติแล้วรู้จริงเห็นจริง ไร้สาระ

เอาจริงนะ พุทโธชัดๆ พุทโธอย่างเดียว จิตสงบแล้ว แล้วค่อยมากุ้ยกัน จบ

ถาม : ข้อ ๓๑๓๗. เรื่อง “สมาธิเพ่งโทษ”

กราบขอโอกาสครูบาอาจารย์ครับ เมื่อก่อนกระผมทำสมาธิได้ลึก จะพิจารณาอะไรก็ได้ ลึกได้นานครับ แต่เดี๋ยวนี้มาอยู่วัดใหม่ ใจมันเลยออกไปติเตียนแต่พระองค์อื่นครับ เขาไม่มีวินัย ไม่มีข้อวัตรอะไรเลย อยู่กันตามสบาย ทำให้ใจผมไปเพ่งโทษเขา ทำสมาธิก็ทำไม่ได้ไม่นานครับ จะนึกทวนปาฏิโมกข์ก็จิตจดจ่อได้ไม่นานครับ

กราบขอโอกาสสอบถามครับว่า

๑. จิตเริ่มจะนิ่งสักหน่อย อย่างแรกที่จะควรจะทำคือ ผมควรจะน้อมร่างกายตัวเองให้อยู่ในแนวอสุภะ

๒. เหตุการณ์ต่างๆ ที่พบ ผมควรจะน้อมมองเป็นไตรลักษณ์ครับ หรืออะไรที่ผมควรจะทำอย่างไรดีครับ

กระผมเอาคำภาวนาเป็นเครื่องอยู่ครับ กราบขอบพระคุณ

ตอบ : นี่พระถาม ถ้าพระถามๆ นะ อย่างเรื่องที่ว่าเราย้ายจากวัดหนึ่งไปอยู่อีกวัดหนึ่ง ถ้าย้ายวัดหนึ่งไปเห็นสภาพว่าพระเขาไม่มีวินัย

นั่นมันกรรมของสัตว์ ถ้ากรรมของสัตว์มันเรื่องภายนอกใจ มันเรื่องของเขาใจ ในการฝึกหัดประพฤติปฏิบัติมันใจของตัวเอง ถ้าปฏิบัติมันเป็นในใจของตัวเอง มันต้องน้อมมาที่ใจเราใจ

ถ้าพระกรรมฐานนะ ถ้าอยู่กับใครไม่ได้ เราก็อยู่ของเราเอง ถ้าอยู่ของเราเองมันเป็นเรื่องของเราเลย แต่อยู่กับใครแล้วมันเป็นเรื่องของใคร สัจจะ สงฆ์ สงฆ์รวมกัน ๔ องค์เป็นสงฆ์ สงฆ์ดี สงฆ์ชั่ว สงฆ์ต่างๆ มันก็เป็นกรรมของสัตว์ ถ้าเรามีสติปัญญา เราก็น้อมมาที่นี้ แต่มันเป็นปัญหาสังคมใจ ฉะนั้น นี่เป็นปัญหาหนึ่ง

อีกปัญญาหนึ่ง “ผมทำความสงบของใจแล้วควรจะน้อมเข้าไปในกายให้เป็นอสุภะ”

พูดนะมันพูดได้ แต่มันทำได้หรือเปล่า มันจะเห็นอสุภะ เห็นอย่างไร จิตมันเห็นกาย เห็นอย่างไร

เอาแค่พุทโธ ทำใจของเราให้สงบ ทำใจของเราให้นิ่งพอ ถ้าทำใจของเราให้สงบแล้ว แล้วมันจะเกิดสติ เกิดปัญญา เกิดความเข้าใจว่าควรหรือไม่ควร เราควรไปอยู่กับเขาหรือไม่ เพราะอตุตา หิ อตุตโน นาโถ ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน จิตของตนนั่นแหละสำคัญที่สุด การฝึกหัดปฏิบัติของเราสำคัญที่สุด

แต่ต้องอยู่กับสังคม สังคมมีทั้งคนดีและคนเลว คนเลวก็เป็นกรรมของสัตว์ คนดีเราก็ฝึกหัดปฏิบัติแล้วดูแลกัน แล้วเราพยายามเอาตัวเราให้อยู่ในความดีของเรา แล้วอย่าไปยุ่งกับ

เขา แล้วฝึกหัดหัวใจของเรา ถ้าใจของเรามันฟื้นฟูขึ้นมาได้ มันดีงามได้ มันก็เป็นคุณประโยชน์ของเรา

เพราะเราเกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา บวชเป็นพระด้วย แต่สังคมนั้นเป็นอย่างนี้ ยิ่งสังคมพระยิ่งกระทบกระเทือนกันหนัก ถ้าจะฝึกหัดปฏิบัติ หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ท่านอยู่ในป่าของท่านเอง ฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมาให้เป็นข้อเท็จจริงของท่านเอง แล้วถ้าเป็นจริงขึ้นมาแล้วนะ ท่านถึงมาให้เป็นประโยชน์กับสังคมไป จบ

ถาม : ข้อ ๓๑๓๘. เรื่อง “การไหว้”

กราบนมัสการหลวงพ่อดอนนี้หนูกำลังพยายามทำความเข้าใจในพระพุทธศาสนามากขึ้นจากตอนแรกที่ไม่เคยเชื่อเลย จึงมีคำถามในบางเรื่องค่ะ หนูมีข้อสงสัยว่า

พระสามารถไหว้บุคคลทั่วไปได้ไหมคะ ลองหาในอินเทอร์เน็ต มีคนบอกว่าพระไม่ไหว้บุคคลทั่วไป เพราะว่า นับว่าเป็นบุคคลมีศีลมากกว่า (อาจจะใช้คำพูดไม่ถูกต้อง ขออภัยเจ้าค่ะ) แต่ถ้าเป็นแบบนี้มันจะสื่อถึงความละทางโลกได้อย่างไร เหมือนมีอิโก้ว่าเราสูงกว่าเขา จึงไม่ต้องไหว้คนที่ต่ำกว่า หรือหนูเข้าใจไม่ถูกคะ ช่วยตอบทีค่ะ

ตอบ : เข้าใจผิดแน่นอน เพราะพระไหว้บุคคลธรรมดาไม่ได้ เพราะเป็นวินัยบังคับไว้

มันเรื่องนี้ วินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามีที่มาจากที่ไป มีเหตุมีผล เพราะในสมัยพุทธกาล พระอานนท์เอาอาหารให้นักบวชนอกพระพุทธศาสนาไป เขาไปโฆษณากันว่าพระอานนท์เคารพบูชาเขา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ห้าม ห้ามพระให้อาหารนักบวชนอกศาสนานะ

การไหว้ๆ บุคคลไม่ควรไหว้ ๑๐ อย่าง พระภิกษุที่พรรษาอ่อนกว่า สามเณร ศฤหัตถ์ ๑๐ ประเภทที่พระไหว้เป็นอาบัติทุกกฏ รับไหว้ไม่ได้ สิ่งที่รับไหว้ๆ เพราะเขาไม่มีความเห็นอย่างนั้นไง แล้วถ้าไปไหว้ คำที่ว่า พระห้ามไหว้บุคคลธรรมดา ห้ามไหว้พระที่อายุพรรษาน้อยกว่าสามเณร ไม่ได้ เพราะมันเป็นวินัยบัญญัติ คือข้อห้าม คือผิดกฎหมาย

กฎหมาย พระพุทธเจ้าบัญญัติเป็นวินัยคือกฎหมาย แล้วบวชเป็นพระในธรรมวินัยของพระพุทธเจ้า แล้วไปฝืนกฎหมายได้ไหม มันฝืนกฎหมายไม่ได้ มันฝืนกฎหมายไม่ได้ เพราะกฎหมายที่จะบัญญัติกฎหมายมันมีเหตุ มีต้นเหตุมาแล้ว

แต่ในปัจจุบันนี้โลกมันเจริญไง พอโลกมันเจริญ โลกเจริญ ประชาธิปไตยๆ ทุกคนเสมอภาคหมด โลกมันเจริญ แต่กิเลสตัวเก่า

ฉะนั้น ถ้าเราจะศึกษาพระพุทธศาสนา แล้วศึกษาพระพุทธศาสนา มันเป็นข้อกฎหมายในธรรมวินัยของพระพุทธเจ้า ไม่ใช่พระถือตัวถือตน ไม่ใช่พระทำอย่างนั้น

ฉะนั้น ถ้าเวลาเป็นประชาธิปไตย มันมีนิกายอื่นๆ เยอะ ในญี่ปุ่น ในเกาหลี พระมีเมียนะ พระมีครอบครัวได้ ไม่ได้ไหว้หรือก มีครอบครัวได้เลย ถ้าในพระพุทธศาสนาในนิกายอื่นๆ อย่างนี้เขาทำได้ เขาทำได้เพราะอะไร เพราะมันเป็นอาจารย์วาท เชื่อแต่อาจารย์ อาจารย์ก็เหมือนประชาชนทุกๆ ไป มีความรู้ความเห็นอย่างไรก็ตั้งตัวเป็นอาจารย์ แล้วอาจารย์ก็สอนตามความพอใจของตน เห็นแต่มีชื่อเสียง มีคนนับหน้าถือตากี่ไป ที่นั่นมันก็จะไปอย่างนี้ไง

จะบอกว่า พระไหว้บุคคลธรรมดาไม่ได้ นี่คือเถรวาท หินยาน พระอรหันต์ ๕๐๐ องค์ที่ร้อยกรองวินัยมา แล้วก็บัญญัติกันไว้ว่าไม่แก้ ไม่แก้ไข ไม่ทำสิ่งใด ให้ถือธรรมและวินัยอย่างนี้ ถือธรรมวินัยอย่างนี้ก็เป็นกฎหมายอยู่ว่าพระห้ามไหว้บุคคลธรรมดา มันผิดกฎหมาย

แต่ไอ้เก้ การฝึกหัดปฏิบัติ

หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านเป็นพระอรหันต์นะ ไอ้เก้แก้ได้ ฆ่าทั้งหมดเลย ทำลายเลย ด้วยมรรค ๘ ด้วยจิตตภาวนา ไม่ใช่ด้วยการยกมือไหว้ ให้คนมาไหว้ ให้คนมาประจบสอพลอ ให้คนมาล้อมหน้าล้อมหลัง

หลวงปู่มั่นอยู่องค์เดียวครับ ไม่สนหรือก เรื่องโลกๆ ไร้สาระ เรื่องกิเลสสำคัญกว่า

แต่เราเป็นคนมีกิเลสแล้วไปวิจารณ์เขา จะวิจารณ์เขาด้วยความรู้หรือความไม่รู้ก็แล้วแต่ จบ

ถาม : ข้อ ๓๑๓๙. เรื่อง “นับเลขแทนได้ไหมครับ”

ผมนั่งสมาธิแล้ว พุทโธ ธัมโม สังโฆ แล้วมันนึกไม่ออก เหมือนมีอะไรต้านไว้ เลยลองเปลี่ยนตัวเลขแทน ก็สามารถนับได้ ถ้าผมนับเลขแทนได้ไหมครับ

ตอบ : ได้ ได้ ได้ชัดๆ เลย ทำไป พอพุทโธไม่ได้ มันนับเลขมันดี พอนับดี พอจะไปนับเลขเอาจริงเอาจังมันก็นับเลขไม่ได้อีก

กิเลสนี้ร้ายนัก กิเลสเป็นนามธรรม กิเลสมันอยู่ที่หัวใจของสัตว์โลก กิเลสอยู่ที่สัญชาติจิตของมนุษย์ที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ ทำอย่างใดแล้วมันก็เลี้ยงไป หลบหลีกไป ร้อยแปดพันเก้า

แต่ถ้ามันเป็นข้อเท็จจริงนะ พุทโธ ธัมโม สังโฆแล้วนึกไม่ออก แล้วถ้าไปนับเลขแล้วมันดีงาม ถ้ามีศรัทธาความเชื่อในพระพุทธศาสนาแล้วฝึกหัดปฏิบัตินี้ก็ดีแล้ว ดีงามแล้ว

แล้วถ้านับเลขได้ไหม

ได้ ทำสิ่งใดก็ได้ แต่ต้องทำ ต้องมี ถ้าไม่มีแล้วมันนั่งหลับ มันนั่งเหม่อลอยไปจบหมด

นั่งหลับแล้วบอกว่าได้สมาธิยอดเยี่ยม นั่งหลับแล้วมันบอกมันเป็นพระอรหันต์เลย
เพราะมันนึกของมันเอง

ฉะนั้น นับเลขได้ไหม

ได้

แต่ที่เราพูดนี้ พอได้ พอปฏิบัติไปเดี๋ยวมันก็เบื่อ ถ้ามันเบื่อแล้วกลับมาพุทโธ พุทโธก็ได้ ธัมโมก็ได้ สังโฆก็ได้ นับเลขก็ได้ มันเป็นอุปาย เป็นกลยุทธ์ในการสู้กับกิเลส สู้กับความไม่เอาไหนของเราเอง ถ้ามั่นชนะความไม่เอาไหน มันก็จะเป็นความดีของเรา

ได้

ถาม : ข้อ ๓๑๔๐. เรื่อง “เพื่อนร่วมงาน”

ถ้าเจอเพื่อนร่วมงานที่ไม่ดี หลวงพ่อมีคำแนะนำว่าทำอย่างไรดีครับ

ตอบ : ทำอย่างไรดีครับ เขาว่านะ

ตั้งสติไว้ ตั้งสติว่า สพุเพ สตฺตา สัตว์ทั้งหลายเป็นเพื่อนเกิด แก่ เจ็บ ตายด้วยกันทั้งหมด ทั้งสิ้น ทำไมเราต้องมาเจอเพื่อนอย่างนี้ ถ้าเพื่อนอย่างนี้ เพื่อนร่วมงานไง ก็ร่วมงานทำงาน ทำงานก็งานให้เสร็จ แล้วเราต้องมีสติปัญญาที่ฉลาดนะ ถ้าเขาเอารัดเอาเบรียบ ถ้าเขากลับแก๊ง เราก็ต้องหาทางหลบหลีกหรือต่อสู้ด้วยข้อเท็จจริง

ไม่ใช่ที่เราเพื่อนร่วมงานที่ไม่ดี เราก็ต้องยอมเขาไปหมด

ไม่ใช่

เพื่อนร่วมงานที่ไม่ดี ก็เขาไม่ดี เราดี เราดีเราก็ทำงานตามหน้าที่ของเรา แล้วก็ต้องมีสติมีปัญญาด้วย แล้วถ้ามีสติปัญญา สติปัญญาก็เพื่อปกป้องตัวเอง เพื่อทำให้ตัวเองไม่ไหลไปตามความไม่ดีอันนั้น

ไม่ใช่เจอเพื่อนที่ไม่ดี เออ! กูก็ไม่ดีไปกับเขา จะได้หมดเรื่องหมดราว

ไม่ใช่

เพื่อนร่วมงานที่ไม่ดี เรารู้ว่าเขาไม่ดี เราจะเป็นคนดี คนดีเป็นปลาเป็นที่ว่ายทวนน้ำ เพื่อนที่ไม่ดีมันเป็นปลาตาย มันจะไหลไปตามน้ำ คือไม่รับผิดชอบ ไม่ทำอะไรเลย ไหลไปตามน้ำ

เราเป็นคนดี เราเป็นปลาเป็น ปลาเป็นมันจะว่ายทวนน้ำ เหนื่อย แต่เป็นคนดี แต่ทำ ความดี เรามีสติปัญญาของเราแล้วรักษาตัวของเราด้วยสติด้วยปัญญา ไม่ใช่ที่เราเห็นสิ่งใดที่ไม่ดีแล้วเราแก้ไขไม่ได้ ก็จะปล่อยให้เราเป็นปลาตาย

ปลาเป็นกับปลาตายนะ ปลาเป็นมันมีชีวิต ปลาตายมันจะเป็นปลาเน่า แล้วมันจะไหลไปตามน้ำ ปลาเป็น ปลาเป็นมีชีวิต ชีวิตมันยังดำรงชีวิตอยู่ มันว่ายทวนน้ำ

ตั้งสติไว้ แล้วไม่ต้องน้อยเนื้อต่ำใจ มันไม่ใช่ว่ายกับเพื่อนโยมเท่านั้นนะ มันเป็นทั้งสามโลกธาตุ บนพรหมก็เป็นแบบนี้ บนสวรรค์ก็เป็นแบบนั้น บนสวรรค์ก็เป็นแบบนั้น ในมนุษย์แก่งแย่งชิงดีชิงชั่ว ภูมิภูมิต่างๆเขาแพ้อาชนะฆ่าแกงกัน

เราเป็นคนดี เรามีศีลมีธรรม เราจะไม่ไหลไปกับเขา แล้วตั้งสติไว้ มีสติและมีปัญญา

สติสามารถถ่วงอารมณ์ ทำให้อารมณ์เราสงบสุขได้

ปัญญาจะทำให้เราพ้นภัย พ้นจากการกลั่นแกล้ง พ้นจากการบีบบังคับของสังคม

ตั้งสติ ตั้งปัญญา เห็นอภัยใหม่

เห็นอภัย

ทุกข์ใหม่

ทุกข์

แต่เพราะการเกิดเป็นมนุษย์ไง การเกิดเป็นมนุษย์เป็นอริยทรัพย์ มีสมอง มีปัญญา แต่
สภาพแต่ละชาติให้เราได้เผชิญกับเหตุการณ์ต่างๆ แก้ไขดัดแปลงเป็นพันธุกรรมของจิต แก้ไข
ดัดแปลงให้จิตฉลาด จิตมีความดีงาม แล้วฝึกหัดตน ดูแลตนให้พ้นจากภัย เอวัง